

לְעֵלְיוֹנִים וְלַתְּחֹנִים. וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת, מֵהַ זֶה וְקִרְאתָ? שִׁזְמִין אוֹתָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב) מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, כְּלוּמַר מְזֻמְנִים, כְּמוֹ מִי שֶׁזְּמִין אוֹרַח לְבִיתוֹ. וְעַל זֶה וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֵג, שִׁזְמִין אוֹתָהּ כְּמוֹ שֶׁמְזֻמְנִים אוֹרַח, בְּשִׁלְחֹן מִתְקָן וּבְבֵית מִתְקָן כְּרֵאוֹי בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּה כְּרֵאוֹי יוֹתֵר עַל שְׂאֵר הַיָּמִים. וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֵג - מִבְּעוֹד יוֹם. לְקֹדֶשׁ ה' מְכַבֵּד - זֶה יוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁנַיִם שָׁהִם אַחַד. וּכְבִּדְתוּ מַעֲשׂוֹת דְּרַכִּיף - כְּמוֹ שֶׁבֶּאֱרַנּוּ.

מִמְצוֹא חֲפִצָּךְ וְדָבָר דְּבָר, וְהָרִי נִתְבָּאָר, מִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ דְּבָר עוֹלָה וּמַעוֹרֵר דְּבוּר שֶׁל חַל לְמַעְלָה. מִי שֶׁזְּמִין אוֹרַח, צְרִיף לְהַשְׁתַּדֵּל בּוֹ וְלֹא בְּאַחֵר.

בֹּא רֵאָה, אוֹתוֹ הַדְּבוּר שִׁיּוּצָא מִפִּי הָאָדָם, עוֹלָה וּמַעוֹרֵר הַתְּעוֹרְרוֹת עֲלִיוֹנָה, אִם לְטוֹב אִם לְרַע. וּמִי שִׁיּוּשֵׁב בְּעֵנֵג שַׁבַּת, אֲסוּר לוֹ לְעוֹרֵר דְּבוּר שֶׁל חַל, שֶׁהָרִי הוּא פּוֹגֵם פָּגָם בְּיוֹם הַקֹּדֶשׁ. מִי שִׁיּוּשֵׁב בְּהַלּוּלַת הַמְּלָךְ, לֹא רֵאוֹי שִׁיעוֹזֵב אֶת הַמְּלָךְ וַיִּתְעַסֵּק בְּאַחֵר.

וּבְכֹל יוֹם צְרִיף לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה וּלְעוֹרֵר הַתְּעוֹרְרוֹת מִמֶּה שֶׁצְּרִיף, וּבְשַׁבַּת בְּדַבְרֵי שְׁמַיִם וּבִקְדוּשַׁת הַיּוֹם צְרִיף לְהִתְעוֹרֵר, וְלֹא בְּדָבָר אַחֵר.

בֹּא רֵאָה, כָּאֵן כְּשֶׁקָּרַב פְּרָעָה לְעָרֶךְ קָרַב עִם יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתוֹ זְמַן לֹא רָצָה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיעוֹרְרוּ יִשְׂרָאֵל הַתְּעוֹרְרוֹת לְמִטָּה כָּלֵל, שֶׁהָרִי הַהִתְעוֹרְרוֹת הָיָא לְמַעְלָה, שֶׁהָרִי הָאֲבוֹת הַקֹּדֶשׁ הַתְּעוֹרְרוֹת זֹאת לְמַעְלָה, וּזְכוּתָם עוֹמֶדֶת לְפָנָיו, וְעוֹרְרוּ הַתְּעוֹרְרוֹת זוֹ וְלֹא רָצָה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיעוֹרְרוּ לְמִטָּה כָּלֵל. וְשֶׁהָרִי בְּמִקּוּם שֶׁל מַעְלָה הִתְחַוּ זֵהוּ

דְּנִפְשָׂא וְגוֹפָא עֲנוּגָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין. וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת, מָאִי וְקִרְאתָ. דִּזְמִין לִיהַ. כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (ויקרא כג) מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, כְּלוּמַר, זְמִינִין, כְּמַה דְּמְזֻמִּין אוֹשְׁפִיזָא לְבֵיתִיהַ. וְעַל דָּא וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֵג, דִּזְמִין לִיהַ, כְּמַה דְּמְזֻמִּין אוֹשְׁפִיזָא, בְּפִתּוּרָא מִתְקַנָּא, בְּבֵיתָא מִתְקַנָּא כְּדָקָא יְאוּת, בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּיָא כְּדָקָא יְאוּת, יִתִּיר עַל שְׂאֵר יוֹמִין. וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת מִבְּעוֹד יוֹם. לְקֹדֶשׁ יִי מְכוּבֵד: דָּא יוֹם כַּפּוּרִים. תְּרִי דְאִינוּן חַד. וּכְבִּדְתוּ מַעֲשׂוֹת (דף מ"ז ע"ב) דְּרַכִּיף, כְּמַה דְּאוּקִימָנָא.

מִמְצוֹא חֲפִצָּךְ וְדָבָר דְּבָר, וְהָא אֲתַמַּר, בְּגִין דְּהָיָא מְלָה סְלֵקָא, וְאֲתַעַר מְלָה דְחוּל לְעֵילָא. מָאֵן דְּמְזֻמִּין אוֹשְׁפִיזָא, בִּיהַ בְּעֵי לְאֲשְׁתַּדְּלָא, וְלֹא בְּאַחֵרָא.

תָּא חֲזִי הָהוּא מְלָה דְנִפְיָק מִפּוּמִיָּה דְּבָר נֶשׁ, סְלֵקָא וְאֲתַעַר אֲתַעְרוּתָא לְעֵילָא, אִי לְטַב, אִי לְבִישׁ. וּמָאֵן דִּיתִיב בְּעֲנוּגָא דְשַׁבַּתָּא, אֲסִיר לִיהַ לְאֲתַעְרָא מְלָה דְחוּל, דְּהָא פְּגָיִם פְּגִימוֹ בְּיוֹמָא קֹדֶשׁ־שָׂא. מָאֵן דִּיתִיב בְּהִילּוּלָא דְמִלְפָּא, לֹא יִתְחַזִּי לְמִשְׁבַּק לְמִלְפָּא, וַיִּתְעַסֵּק בְּאַחֵרָא. וּבְכֹל יוֹמָא בְּעֵי לְאֲחֻזָּא עוּבְדָא, וְלְאֲתַעְרָא אֲתַעְרוּתָא מִמֶּה דְאַצְטְרִיף. וּבְשַׁבַּת, בְּמִלֵּי דְשְׁמַיָּא, וּבִקְדוּשָׁה דְיוֹמָא בְּעֵי לְאֲתַעְרָא, וְלֹא בְּמִלָּה אַחֵרָא.

תָּא חֲזִי, הֵכָא כַּד אֲתַקְרִיב פְּרָעָה לְאַגְחָא קָרַבָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, בְּהָהוּא זְמַנָּא, לֹא בְעֵי קֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא, דִּיתַעְרוּן יִשְׂרָאֵל אֲתַעְרוּתָא לְתַתָּא כָּלֵל, דְּהָא אֲתַעְרוּתָא לְעֵילָא הוּא, דְּהָא אֲבָהֵן אֲקֻדִּימוֹ וְאֲתַעְרוּ אֲתַעְרוּתָא דָּא לְעֵילָא, וְזִכּוּתָא דְלַהוּן קְאִים קְמִיָּה, (ואתערורי אתערותא דא) וְלֹא בְעָא קֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא דִּישְׂרָאֵל יִתַעְרוּן לְתַתָּא כָּלֵל. (דְּהָא בְּאֲתַרְתָּה לְעֵילָא תַּחַו) הָדָא הוּא

שְׁכַתוּב ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן. וְדַאי תַּחֲרִישוּן וְלֹא תַעֲוֲרוּ דָבָר, שְׁלֵא צְרִיף לָכֶם. וְכַאן נִכְלַל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹתִיּוֹת רְשׁוּמוֹת, וְהָרִי הַתַּעֲוֲרוּ בּו הַחֲבָרִים.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הֵיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יְהוּדָה, וְדַאי שְׁנִינוּ, ה' בְּכָל מְקוֹם זֶה רַחֲמִים, וְאֵף עַל גַּב שְׁעוֹרֶף קָרָב וְעוֹשֶׂה דִין, אוֹתוֹ דִין הוּא בְּאַהֲבָה. וְכֵן רְאִינוּ, שְׁכַתוּב ה' יִלְחֶם לָכֶם, וְלֹא נִרְאָה בְּאוֹתוֹ דִין רַחֲמִים כָּלֵל, שְׁהָרִי כְּתוּב לֹא נִשְׁאַר בָּהֶם עַד אַחַד.

אָמַר לוֹ, דָּבָר זֶה שְׁמַעְתִּי מֵרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁאֲמַר, שְׁאֲפִלוּ כֵּאֵן הָיָה הַדִּין בְּרַחֲמִים, שְׁהֵיט כֶּסֶף עֲלֵיהֶם וּמָתוּ, וְאַחַר כֵּן הוֹצִיא אוֹתָם הֵיט, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה בְּכַבּוּדָם וּנְקַבְּרוּ בְּאַרְץ, וְלֹא רָצָתָה הָאָרֶץ לְקַבֵּל אוֹתָם, עַד שֶׁהוֹשִׁיט לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יְמִינוֹ, וְקַבְּלָה אוֹתָם. זֶהוּ שְׁכַתוּב נָטִית יְמִינֶךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ, וְלֹכַן נִקְרָא זֶה הַדִּין בְּרַחֲמִים הֵיכָּה.

וְלִכֵּן לֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁיַעֲוֲרוּ יִשְׂרָאֵל דָּבָר בְּעוֹלָם, שְׁאֵם יַעֲוֲרוּ יִשְׂרָאֵל דָּבָר, לֹא יַעֲוֲרוּ אֶת שֵׁם הַרַחֲמִים, וְלֹא יַעֲשֶׂה דִין בְּרַחֲמִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן, שְׁלֵא תַעֲוֲרוּ דָבָר. שְׁהָרִי שֵׁם הַרַחֲמִים צְרִיף לַעֲוֹר עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת דִין בְּרַחֲמִים. וְעַל זֶה בִּקֵּשׁ שְׁלֵא תַעֲשׂוּ פְגָם וְתַעֲוֲרוּ דָבָר אַחַר.

אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (זכריה יד) וְיִצְא ה' וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הַהֵם. אִם כֵּן, זֶה דִין שְׁהֵיכָה בְּרַחֲמִים. אָמַר לוֹ, כֵּן הָיָה וְדַאי הַדִּין בְּרַחֲמִים, שְׁמוֹתָם לֹא נִמְצְאוּ כְּשֶׁאֵר מוֹת בְּנֵי הָעוֹלָם, אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עֲלֵיהֶם שְׁלֵא יִהְיוּ כְּמוֹת שְׁאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם

דְּכַתִּיב יי' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן. תַּחֲרִישוּן וְדַאי, וְלֹא תַתַּעֲרוּן מִלָּה, דְּלֹא אֲצַטְרִיף לָכוּ, וְהִכָּא אֲתַכְּלִיל שְׁמָא קְדִישָׁא בְּאַתְוֹן רְשִׁימָן, וְהָא אֲתַעֲרוּ בֵּיה חֲבָרִיא.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הֵיוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יְהוּדָה, וְדַאי תַנְיִנָא, יי', בְּכָל אֲתַר רַחֲמִי, וְאֵף עַל גַּב דְּאַגָּח קְרָבָא, וְעַבִּיד דִּינָא, הֵהוּא דִּינָא בְּרַחֲמִוּתָא הוּא. וְהִכָּא חֲמִינָא, דְּכַתִּיב יי' יִלְחֶם לָכֶם, וְלֹא אֲתַחֲזִי בְּהֵהוּא דִּינָא רַחֲמִי כָּלֵל, דְּהָא כְּתִיב לֹא נִשְׁאַר בָּהֶם עַד אַחַד.

אָמַר לֵיה, מִלָּה דָא שְׁמַעְנָא מֵרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר, דְּאֲפִילוּ הִכָּא דִּינָא בְּרַחֲמִי הָוָה, דְּחָפָא עֲלֵיהוֹן יַמָּא וּמִיתוּ, וּלְבַתַּר אֲפִיק לֹוֹן יַמָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעָא בִּיקְרִיהוֹן, וְאַתְקַבְּרוּ בְּאַרְעָא, וְלֹא בְּעָאת אֲרַעָא לְקַבְּלָא לֹוֹן, עַד דְּאוֹשִׁיט לָהּ קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא יְמִינֵיהּ, וְקַבִּילַת לֹוֹן, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות טו) נָטִית יְמִינֶךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. וּבְגִין דָּא, (תנח) הָאִי דִּינָא בְּרַחֲמִי הָוָה.

וְעַל דָּא, לֹא בְּעָא קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא דִּיתַעֲרוּן יִשְׂרָאֵל מִלָּה בְּעֵלְמָא, דְּאִי יַתַּעֲרוּן יִשְׂרָאֵל מִלָּה, לֹא יַתַּעֲרוּן שְׁמָא דְּרַחֲמִי, וְלֹא יַתַּעֲבִיד דִּינָא בְּרַחֲמִי, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב יי' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן, דְּלֹא תַתַּעֲרוּן מִיְדֵי. דְּהָא שְׁמָא דְּרַחֲמִי בְּעִי לְאַתַּעֲרָא עֲלֵיהוּ, לְמַעַבְד דִּינָא בְּרַחֲמִי. וְעַל דָּא בְּעִי, דְּלֹא תַעֲבִדוּן פְּגִימוּ, וְתַתַּעֲרוּן מִלָּה אַחְרָא.

אָמַר לֵיה, וְהָא כְּתִיב, (זכריה יד) וְיִצְא יי' וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הַהֵם. אִי הִכִּי דָא דִּינָא בְּרַחֲמִי הָוָה. אָמַר לֵיה, הִכִּי הָוָה וְדַאי, דִּינָא בְּרַחֲמִי הָוָה, דְּמוֹתָא דְּלֵהוֹן לֹא אֲשַׁתְּכַח כְּמוֹתָנָא דְּשְׁאֵר בְּנֵי עֵלְמָא, אֲלֵא חָס עֲלֵיהוּ קְדִישָׁא